

פרוטוקול מס. 13

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים, שהתקיימה
ביום ה', כ"ו בניסן תשל"ד - 18.4.74, משעה 11.00.
(בתל-אביב, במרכז קופת-חולים)

נ ו כ ח י ס - חברי הוועדה:

ב.צ. קשת - היו"ר
י. בארי
א. גיבלבר
ל. דיציאן
ס. דרובלס
א. ורדיגר
מ. ידיד
ס. שינמן
ח. שמעוני

מזמנים:

ניצב קרתי - ראש אגף חקירות, משטרת ישראל
ד"ר מנחם הורוביץ - ראש אגף למניעת עבריינות, משרד
הסעד

גב' י. קרפ - משרד המשפטים
מר בריק - יועץ משפטי במשרד הסעד,
מר הורוביץ - מחלקת היועץ המשפטי של משרד הסעד
מר מלכיאל - משרד הסעד
מר סבט - משרד המשפטים

מזכירת הוועדה:

ש. כרם

רכז מידע:

ר. זדקוביץ

ר ש מ ה :

שולמית פרג

בסדר-היום: - חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס. 4), תשל"ג-1973;
- חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס. 5), תשל"ד-1974.

היו"ר ב.צ. קשת:

אני פותח את הישיבה.

היושבת ראש שלנו - חברת הכנסת גרוסמן - יצאה לחו"ל, לכן בקשה אותי למלא מקומה.

רשומים אצלנו שני סעיפים לסדר היום, אבל עקב פניות מסוימות אנחנו נהפוך את הסדר, ואנחנו נדון קודם בחוק סדר הדין הפלילי, ולאחר מכן נדון בתקון שנפל בישיבה הקודמת, ושבעיני מליאת הכנסת זה לא מצא חן.

אני מצטער שנציגי משרד המשפטים והמשטרה טרם הגיעו. אנחנו נתחיל בדיון בלעדיהם מתוך תקווה שמאוחר יותר הם יגיעו.

בישיבה הקודמת הוחלפו דעות של חברי הוועדה והמוזמנים בקשר לתיקון בו אנחנו דנים.

סעיף 1 -

י. בארי:

אני מציע לדחות את הסעיף, לעומת זה לתקן את סעיף 31 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965. זאת אומרת, אותו סעיף שמציין שאחריו יבוא הסעיף המוצע.

סעיף 31 אומר בין היתר "כי אין לשחרר בערובה עצור על עבירה שדינה מיתה או שדינה מאסר עולם ועונש זה בלבד, או על עבירה לפי חוק דיני עונשין (בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז-1957, שדינה מאסר עולם."

להוסיף את הסעיף "עצור על עבירה לפי סעיפים 1 עד 3 לחוק לתיקון דיני העונשין (עבירות זנות), תשכ"ב-1962" - כלומר, מי שעבר עבירת זנות, לא ישוחרר. כאן ברצוני לציין שזו התנגדותי לאחד הסעיפים הבאים - לסעיף 3. הכוונה שלי היא, שמי שעצור, לא ישוחרר בערובה. אבל זה קשור לאחד הסעיפים הבאים שנוגע בגביית עדות.

ל. דיציאן:

אני לא מסכים לא להצעת החוק ולא לדבריו של ח"כ בארי. כיצד אפשר לעשות זאת לגבי אדם שהוא חזקת חשוד על מנת להכריחו לתת עדות? בחוקי מטבע זר, שזה אחד הדברים המפוקפקים ביותר, שם עצם אי מתן תשובות מהווה עבירה. אבל בחוק הפלילי אין שום מקרה שיכול להכריח נאשם להגיד איזה שהוא דבר.

ניצב קרתי:

מדובר פה עדל עדות של מתלוננת.

י. בארי:

האשה היא העדה.

ל. דיציאן:

אפשר להשאיר את הנאשם במעצר במשך חודשים מבלי לתת לו אפשרות לצאת עד שישיגו את האשה הזו. האם אפשר לעשות כך בלי הגבלה? זה אמנם פשע, עבירה קשה, שאנחנו צריכים ללחום בזה, אבל צריך גם לשמור על חופש מינימלי של אזרח. יש כאן עניין למעשה בלתי מוגבל. כך אפשר להחזיק אדם במשך חודשים. אם אנחנו לא מוצאים את המתלוננת, אז ישאירו אותו זמן רב במאסר.

היו"ר ב.צ. קשת:

בסוף סעיף 1 כתוב "מנימוקים שירשמו, כי השחרור לא יפריע לגביית העדות או שחלפו שבועיים מעת המעצר". זאת אומרת, לא במשך חודשים.

ל. דיציאן:

אני מבקש סליחה, לא ראיתי את הסייפה
- עד הגשח כתב אישום. אם איך הגבלה.

לא יכול להיות דיון חוזר.

השאלה היא, אם שבועיים זה לא יותר מדי

זמן לגבי מקרים כאלה.

ה. שמעוני:

לדברי ח"כ בארי: אני חושב שזו בעצם
החמרה אם נצרך את זה לסעיף הקודם.
לי נדמה, כשתפסת מרובה, לא תפסת. זו תהיה פרוצדורה ארוכה. בינתיים
העבירות האלה והסרסורים האלה יכולים לעשות עבודתם באיך מפריע.

אני הבינתי את הגישה של ח"כ בארי.
הוא רוצה לכלול את עבירות הסרסורים עם עבירות הגובלות עם עבירות
בבטחון המדינה. מבחינה מסוימת זה אומר להגן על הסרסורים האלה.
היה ויכוח על כך - שאשה תעיד נגדו. השופט יכול להזמין אותה לעדות
חוזרת.

לדעתי, הריישה והסייפה של הסעיף,
כפי ששמעתי את ח"כ בארי בישיבה הקודמת - קצת סתרו. מצד אחד זו
עבירה על בטחון המדינה, ומצד שני - ההצעה שמונחת לפנינו היא פשרה,
כי יש בזה חוות דעת של השופט. ואם הוא נזקק להבהרה נוספת, אז
הוא בודאי רשאי להזמין את האשה עוד פעם. לכן אני תומך בהצעת החוק
כפי שמוצעת לפנינו.

א. ורדיגר:

אני תומך בדברי ח"כ בארי. אני חושב
שאנחנו צריכים לסווג את הסרסורים
בפשעים חמורים ביותר. לכן אני רואה לנכון לכלול את זה בסעיף 31
לא כתוספת, וטוב שאנחנו מחמירים כי אנחנו צריכים באמת להחמיר.

מ. דרובלס:

אף אני בדעה של ח"כ בארי שצריך להחמיר
בענין זה. עד כמה שאני קורא בעתונות,
אני מבין שבמעט מקרים ניתן להביא את העדה להעיד. בדרך כלל נהוג,
שעדה תמיד חוזרת בה.

תוך שבועיים לא יהיה ניתן להביא את
העדות, אז אחרי שבועיים הוא יצא לחופשי, ואז לא יהיה ניתן לגבות את
העדות. לכן כאן הייתי מציע להחמיר, במקום שבועיים שיהיה ארבע שבועות.

נכון אומר ח"כ דיציאן, איפה ההגנה
על האזרח? מכל מקום, אני חושב שלטובת הציבור יהיה אם נחמיר בענין זה.

ניצב קרתי:

תוך הדעות השונות, המנוגדות כמעט,
שנשמעו פה, לא נשמעה המגמה של החיקון
המוצע פה. החיקון לא בא לבטל את היחס של המדינה. למעשה, זה חמור.
אבל פה מדובר בהליכים בלבד, בצד הפרוצדורלי בלבד. אחד הקשיים
הגדולים של הרשעת סרסורים שבהם אנחנו נתקלים בפרקטיקה שלנו, הוא שעד
היום היו לחצים ואיומים מצד הסרסורים על אותה פרוצה כאשר היא מוכנה
להעיד נגד הסרסור שלה. היא חיה בפחד ובסכנה פיסיית ממשית. עכשיו,
הכוונה שלנו היא לשמוע את עדותה נגד נאשם, שהוא אליים ובריון לפני
שהוא מפעיל לחצים עליה. יכולים לנקום בה באמצעות חבריו. אבל זה
האמצעי היחיד שאנחנו יכולים לעצור אותו או את החבורה שלו.

לא היינו מבקשים תקופה של שבועיים
אילו זה היה בדינו. לא תמיד זה ניתן, ולא באשמחנו. לא תמיד
נשמעת העדות. לא תמיד השופט מוכן לגבות את העדות, או שהיא מוכנה
להעיד באותו יום.

ניצב קרתי:

לדעתנו, שבועיים זו תקופה סבירה שאפשר לגבות עדותה של אשה, ותוך תקופה זו נוכל לנסות לברר אם יש אמת או ממש בתלונה, וכן להצליח לקבוע מועד אצל השופט.

על כל פנים, אין לראות בזה כעונש, אלא זו הבטחה לקבל אותם הדברים שמסרה למשטרה, שתמסור אותם לבית המשפט, ולהפחיד אותה שלא חוזר בדבריה. (מ. דרובלס: מה דעתך לגבי 4 שבועות במקום שבועיים?) כל זה נובע ליחס אנושי כלפי אדם, גם אם הוא סרסור, וגם כדי לאפשר למדינה לבער את הנגע הזה. זו פשרה. וזו התקופה הדרושה שיכולנו להשיג ע"י תיקון זה.

א. גיבלבר: היחס לעבירה ולעבריין הוא שווה. לכולם הוא שווה, וכל אחד מרגיש את זה במידה נוספת. אני מבין שהגורם שצריך למנוע חופעות כאלה רוצה ע"י הליכים להביא את האשם, ושיקבל עת עונשו ושתייה רחיעה.

האם מובטח פה אדם במקרה שמעלילים עליו, בו בזמן שהוא נקי? קודם כל, הוא ישב שבועיים בגלל החוק הזה על לא דבר בכפוף. מכל מקום, כיצד מובטח אדם נקי?

ניצב קרתי: כאשר מופיע שוטר בבית המשפט, הוא נשבע שהאדם ביצע עבירה. או כדי לא להכשיל עבירה, אז יכול השופט בהסכמה, בכל עבירה שהיא, לנקוט בסמכותו ולעצור את האדם עד 10 ימים. אבל, שהשופטים שלנו הם רחמנים בני רחמנים, כשבאים לשקול, הם שוקלים לא רק את האינטרס הציבורי או הסכנה הצפויה של המתלונן, אלא שוקלים גם לגבי האדם. יכול להיות שיש ספק, אז אומר השופט ש"אתם יכולים לנהל את החקירה גם כשהוא חופשי". כלומר, רק השוטר נשבע, והשופט משתכנע שזה דרוש לצורך החקירה.

החריג פה הוא, מתן אפשרות לתביעה הכללית להשמיע את עדותה של המתלוננת לפני שמופעלים עליה לחצים. לכן היה צריך להביא את התיקון הזה. מדובר פה על תקופה של 14 יום. השוני הוא בהנמקה, והיא מניעת הפעלת לחצים.

ל. דיציאן: המטרה נכונה. אבל יש שם דבר מהותי, שלפי הסעיף הרגיל של הוצאת פקודת מעצר המשטרה צריכה לשכנע את בית המשפט. כאן הנאשם צריך לשכנע שאין סכנה של פגיעה.

א. גיבלבר: כאשר יש מקרה של עלייה, האם הוא יכול לתת פקודת מעצר של שבועיים? אם זה מובטח שהשופט הוא שצריך להשתכנע שאין כאן מקרה של עלייה, אז אני בעד התיקון המוצע פה.

ד"ר מ. הורוביץ: ההליכים המשפטיים לגבי סרסורים יכולים להתנהל. אבל אנחנו רואים את כל הסרסורים בקטגוריה אחת. הסייפה של הסעיף הזה מדברת על מקרים חריגים, שגם בשלב ענישה בית המשפט מתייחס אליהם אחרת, ולא שולח אותם למאסר. זה מתחלק בין הנערה ובין הסרסור. לפעמים הוא גם הקרבן שלה.

יש לי 5 מקרים, אשר 4 מהם הגיעו לאינסטנציה של בית המשפט העליון, ובית המשפט שלח אותם לחופשי והעמיד אותם תחת פיקוח.

בקשר לשאלתו של ח"כ גיבלבר - אני רואה את הבעיה הזו כאשר היא בשלב של מעצר, ושביח המשפט עדיין אינו מסוגל לשקול אם היתה האשמת שוא או לא. לכן קשה לשקול את זה, אלא אם קורה דבר כה בולט שהוא צריך לשקול את הדבר. מכל מקום, ישנם מקרים מועטים מאד שבהם היתה האשמת שוא.

ניצב קרתי: איש משטרה נשבע "כי לפי מיטב ידיעותיו...". וכו'. כל מעצר נתמך בבקשה ושבועת שוטר.

פ. שינמן: אינני רואה הבדל בין החוק העיקרי ובין מה שמוצע עכשיו. גם בחוק העיקרי יש שיקול דעת של השופט, וגם בחוק המוצע אנחנו משאירים את שיקול דעתו של השופט, והשופט מחליט בעניין זה.

אם בכוונתנו לתקן את החוק, אזי יש לתקן כך שהעדויות קודם כל תיגבה. ואם יהיה משוחרר, אז יהיה לחץ בקשר לעדות. לכן מוטב לומר "לא ישוחרר בערובה לפני שתגבה עדותה, או שחלפו ש בועיים מאז המעצר". לא הייתי רוצה להשאיר את שיקול דעת השופט במקרה שלא נגבית העדות.

ה. שמעוני: כתוב "בנימוקים שירשמו".

פ. שינמן: על כל פנים, משאירים גם כאן לשיקול דעת השופט. אני אומר, אם מתקנים אז יהיה תיקון של ממש. אם יתברר שיש חשש, אז לא לשחרר את הסרסור עד גמר עדותה של האשה. ותוך מינימום של שבועיים. כלומר, לא לשחרר לפני קבלת העדות.

היו"ר ב.צ. קשת: אני תומך בכך שמשאיר את עניין אי השחרור בערובה. אינני יודע למה צריך את הערובה. למעשה, במשך שנים רבות אנחנו התלבטנו לגבי תופעה קשה זו, שהאשה המסכנה מפחדת למסור עדותה. לא ידענו מה לעשות עם זה.

מאחר והגענו להצעת תיקון בחוק האומר "לא ישוחרר בערובה לפני שנגבחה עדותה של אותה אשה", הרי שבפני עומדות שתי אפשרויות: או לקבל את ההצעה כפי שמוצעת כאן, או לקבל את עמדתו הרשומה של ח"כ בארי, אם כי אני רואה כמו ח"כ שמעוני - אי איזון על שמירת האזרח ובין מאסר עולם, תליה ועוד. על כל פנים, אני בוחר בהצעת החוק המונחת לפנינו. כאן יש פירוט והסבר, ומתוך זה נשמעת אותה נימה שמא בכל זאת זו עלילה שפלה מאד. כאן אני אומר שיש שופט שלו סמכות להקל במקרה כזה.

אני תומך בהצעת התיקון כפי שמונחת פה.

ה צ ב ע ה

- 4 - בעד הסעיף כמוצע בחוברת הכחולה
- 3 - בעד הצעת ח"כ בארי
- 1 - נ מ נע (ח"כ דיציאן)

סעיף 1 כמוצע בחוברת הכחולה - נתקבל

ה ס ת י י ג ו ת

לחברי הוועדה בארי, שיינמן וורדיגר
לסעיף 1, והם מציעים לבטל סעיף 31(א),
ומצרפים את אי השחרור בערבות לסעיף 31
שבחוק המקורי.

סעיף 2 -

י. בארי:

בסעיף 110 כתוב: "עדות שנגבחה לפי
סימן זה מותר להגישה כראיה במשפט אם
אי אפשר להשמיע את העד במהלך המשפט, ומשנתקבלה - דינה כדין עדות
שנגבחה במהלך המשפט".

"סימן זה" הוא סימן ז', וזה חוק
הדין הפלילי 1965, ובהתאם לאמור בסעיף 110, הרי "סימן זה" זה
שמירת ראיות. זהו תיקון טכני.

היו"ר ב.צ. קשת:

אני מציע שנדלג על סעיף זה, ואנחנו
נביא חוות דעת של משרד המשפטים והמטרה

שלא הופיעו היום.

י. בארי:

אם יהיה כתוב "סימן זה" או "סימן ז'",
זה היינו הר.

ניצב קרתי:

כפי שהסביר ח"כ בארי על ראיות, אני אוסיף
ואומר כי הכוונה היא לעשות יוצא מן הכלל
בקבלת עדות של עד מחוץ לסדר המקובל במקרה שיש יסוד, או בית המשפט
משחנע שלא ניתן ללכת בסדר מקובל. מדובר בעדות של תייר, או אדם
שנוטה למוח - לגבי אלה אין אפשרות לתח עדות בזמן המקובל. כאן אנחנו
רוצים לאפשר מתן עדות של הקרבן של סרסור מחוץ למסגרת של המשפט, כי
האשה עלולה לשנות עדותה לולא זה. כך זה יאפשר לתביעה הכללית לשמיע
עדותה של האשה. ואת זה ברצוננו להשיג באמצעות סעיף 31.

ל. דיציאן:

אני חושב שאי אפשר להבין את סעיף 2
מבלי לקרוא את סעיף 3. מה שקובע כאן
הוא, שחלים כאן כל אותן הוראות שישנן בסימן ז', שזה מסעיף 106 ועד
סעיף 111 ועד בכלל של חוק הדבר הדין הפלילי. אבל יש יוצא מן הכלל
שהוא מתבטא כאן בסעיף 111(א), וזה לדעתי אחד הדברים החשובים ביותר.

אני מציע לדון בסעיף זה רק ביחד עם

סעיף 3.

פ. שיינמן:

לסעיף 2 וסעיף 3 יש קשר, אבל גם אין
להם קשר. סעיף 2 מתייחס לכל אדם,
ולא רק לאותה אשה שנחוצה עדותה. הנה, בסעיף 106 כתוב: "הוגש כתב
אישום לבית משפט, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין, לגבות עדותו של
אדם לאלתר" - זה מתייחס לסעיף 2, לסעיף 110. סעיף 3 מתייחס לעדותה
של אשה. מכאן שמחוקס סעיף 111 - הכוונה לאשה הנדונה, שהיא המחלוננת,
אכן זהו סעיף מיוחד, ויש לזה שייכות.

אבל גם אין לו שייכות.

מ. דרובלס:
אני מציע להמתין ולהזמין את נציגי משרד המשפטים והמטרה, כי לפי סעיף זה אני יכול לפרש שלגבי אדם כזה יש להחמיר. אדם שנשאר במעצר במשך שבועיים, לא בגלל שלא ניתן לגבות עדות ממנו, אלא בגלל שבית המשפט אינו יכול לגבות עדותו משום שהוא עסוק. אני יכול לפרק את זה כך לפי תיקון 106.
אני מציע שיבואו נציגים אלה ויסבירו לנו למה הכוונה.

ח. שמעוני:
בעיני זה לא נראה כמסובך. הרי בסעיף 110 כתוב: "עדות שנגבתה לפי סימן זה מותר להגיש כראיה במשפט אם אי אפשר להשמיע את העד במהלך המשפט, ומשנחקבלה - דינה כדין עדות שנגבתה במהלך המשפט". ובסעיף 2 כתוב "כאמור בסעיף 106" - ושם נאמר שאם זה לא בנוכחות הנאשם, הרי שזה יכול להתקבל כראיה.
מכל מקום, ברגע שקבלנו את סעיף 1 שעליו הצבענו, הרי שיש לקבל גם את הדבר הזה.

ניצב קרתי:
בעמוד 274 של החוברת הכחולה, סעיף 1 למטה בדברי ההסבר, מסביר בדיוק את המטרה הזו. אפשר יהיה לקבל את העדות שנמסרה ע"י מתלוננת. החשש הוא בזה שהיא תשנה את עדותה. אולם, ברגע שהיא תמסור עדותה בפני שופט, אז לא יהיה עליה לחץ לשנות עדותה. התובע יכול לדרוש להביא את העדה עוד פעם, ואז היא יכולה לשנות את עדותה.
על כל פנים, המגמה של התיקון היא, לקבל את העדות שנמסרה מראש, לפני התחלת המשפט, גם אם היא נמצאת בארץ, או שהיא חזרה מעדותה, או שהיא חוזרת מעדותה מתוך פחד.

(גב' י. קרפ ומר ע. סבט - ממשרד המשפטים - נכנסים לישיבה)

היו"ר ב.צ. קשת:
ברצוני להביע בפני גב' קרפ את מורת רוחי על כך שנציג משרד המשפטים, אשר צריך להיות מעוניין בחוק זה - הגיע לישיבה באיחור של שעה.

גב' י. קרפ:
לי הודיעו שהסעיף שלנו יתחיל בשעה 12.00, ובהתאם להודעה זו נהגתי. יכולתי להיות פה גם בשעה 11.00, רק אילו ידעתי.

היו"ר ב.צ. קשת:
אני אבדוק כיצד קרה הדבר.

י. בארי:
אני משוכנע עכשיו שאין כל אפשרות להבין את התיקון המוצע בסעיף 2 להצעת התיקון - "שנגבתה לפי סימן זה" - לפני שדנים בסעיף 3, שכן איננו יודעים מה צפוי בסעיף 3. מכל מקום, התיקון בסעיף 2 חסר כל משמעות. לכן אני מציע, שקודם נדון בתיקון סעיף 3, או בהצעה מס. 3, ואחר כך נחזור לסעיף 2.

גב' י. קרפ:

סעיף 2 הוא תיקון טכני. צריך להיות "סימן זה" - סעיף 110 לחוק נמצא בפרק שדן בשמירת ראיות, ברוח הדברים שאנחנו מציעים היום לגבי מתלוננת בעבירות זנות; גביית עדות מוקדמת בגלל שאי אפשר לגבות את העדות במהלך המשפט. הדבר הזה מוסדר בסימן ז', בסעיפים מ-102 עד 112.

(מצטטת סעיף 110) - הסעיף הזה חל על

כל הסעיפים שדנים בגביית עדות מוקדמת, ועולה מזה שאם נכניס את סעיף 111 לתוך הקטע הזה, אז סעיף 110 יחול גם לגבי התיקון שאותו אנחנו מציעים פה. כאן יש פרוצדורה מיוחדת לענין אפשרויות השימוש לראייה שנגבתה מקודם. אנחנו לא רוצים שיהיו שני סעיפים סותרים. לכן אנחנו מצמצמים את סעיף 110 הקיים. כלומר, בכל יתר המקרים חלה פרוצדורה כפי שקיימת עד היום, ואילו הענין שלנו ייכנס באותה מסגרת אבל בשינוי שאנחנו מציעים. כך, שזהו תיקון טכני בלבד.

אם מקבלים את סעיף 3, הרי זה אומר שמקבלים

את סעיף 2.

סעיף 3 -

גב' י. קרפ:

סעיף 103 מאפשר לגבות את העדות של המתלוננת לפני ההליך עצמו. הוא קיים כבר, והוא מוסדר בסעיף 106 בחוק. לפי סעיף 106 הקיים, אפשר לגבות עדות כאשר יש יסוד סביר שאי אפשר לגבות במהלך ההליך. אפשר לגבות את העדות לפני שהחל המשפט גם אם אין אפשרות, כך שאנחנו רוצים להשיג את התוצאה הזו של גביית עדות של מתלוננת לפני שיתחילו להשפיע עליה. כמו כן אנו רוצים, שהעדות תהיה בפני שופט, וזו תהיה ראייה, ולא בפני המשטרה שזו הודעה.

במושג השיפוטי זה לא חידוש. לאור העובדה שגביית העדות המוקדמת שאיננה נובעת מתוך כך שאי אפשר להזמין את העדה במהלך המשפט - אנחנו רוצים למנוע עימות בינה ובין הסרסור כדי שלא יהיו עליה לחצים.

אנחנו מציעים את השינויים הבאים: היום, לפי ההסדר של גביית עדות מוקדמת, כתוב בסעיף 107: "עדות כאמור בסעיף 106 תיגבה, במידת האפשר, בפני תובע ובפני הנאשם או אדם העשוי להיות נאשם בעבירה." - אין כאן חובה מוחלטת.

ההסדר הקיים וההשקפה המשפטית הקיימת לא שוללת אפשרות לגבות עדות מהנאשם. התוצאה של גביית עדות בלא בפני הנאשם מוסדרת בסעיף 111, ושם כתוב: "נתקבלה עדות שנגבתה לפי סימן זה ולא הייתה לבעל דין הזדמנות לחקור את העד, יביא בית המשפט עובדה זו בחשבון בשקלו את העדות". כלומר, הרעיון שלא הייתה לנאשם הזדמנות לחקור את העד, בית המשפט חייב לתת דעתו לענין, ולראות באיזו מידה אפשר להאמין לעדות, או לא להאמין לה.

אנחנו מציעים הסדר זה, שמבחינה מסויימת

זה מכוון לסרסור לעבירות זנות, כי אנחנו אומרים שהעובדה שהעדות לא נגבתה בידי הנאשם, אז זו עילה להזמין את האשה בבית המשפט, ואז השופט יחקור אותה מחדש. מכל מקום, אנחנו חשבנו שאין צורך לקבוע הסדר שלא תהיה גביית עדות שלא בפניו. אם אפשר להביא בזמן החקירה עובדה, והוא יכול לחקור, הרי מה טוב. ואם לא תפשו אותו, אז נגביית עדותה של האשה שלא בפניו. כלומר, בלעדיו. ואז יש אפשרות להזמין אותו ולחקור אותו, ואם בית המשפט משוכנע שהדבר דרוש, הרי שהוא יוכל להזמין את העדה ולשמוע אותה פעם שניה. (ניצב קרתיין האם העדות הנוספת זו חקירה נגדיה?) יש שיקול דעת לשופט. זה לא בהכרח. אבל, מטבע הדברים, אם הנאשם ירצה לחקור אותה, אז יחזור הענין מחדש.

גב' י. קרפ:

זאת ועוד: לא השופט שגבה את העדות הוא שישב בהליך עצמו. התרופה כאן היא תרופה חלקית. אם לא אותו שופט מתרשם, אז תהיה עילה לשופט להזמין את העדה כדי להתרשם ממנה באופן אישי, ואז שוב השופט ישקול וכו'. בעניינים כאלה ישב אותו הרכב או אותו שופט. אבל לא ניתן להבטיח את זה בחוק, משום שאנחנו נתקלים בקשיים אדמיניסטרטיביים, שלהכריע בהם בחוק זה נראה לא מעשי.

הכלל יהיה, להקים אותו הרכב. ואם

לא, אז ניתן את התרופה.

האם ההוראה האדמיניסטרטיבית תהיה שיש לדאוג שיהיה הדיון בפני אותו

היו"ר ב.צ. קשת:

שופט, או שההוראה תהיה שיהיה אותו שופט אלא...

מבחינה אדמיניסטרטיבית ישתדלו להביא בפני אותו שופט.

ו. בארי:

בנוגע לסעיף 111(א) - אני מסכים לסעיף זה, ואין לי הערות כלפיו.

ל. דיציאן:

בנוגע לסעיף 111(ב) - אני לא כל כך בטוח. אם אומרים שרוצים למנוע עימות בין האשה ובין הנאשם, או בין שעלול להיות נאשם, או בין המתלוננת או העדה - מדוע לא אומרים כאן הנאשם ובא כוחו? איש לא יאשים פרקליט שיביא לאיזונים כאלה. עד כדי כך עדיין לא הגענו.

מצד שני, עצם העובדה שאחת הזכויות המובטחות בכל דין פלילי - שלא תשמע עדות, אלא בנוכחות הנאשם או בא כוחו, הרי שעל ידי כך רוצים לתת סמכות כללית במשפט - כפי שכתוב בסעיף 111(ג) בשורה השניה - "בית המשפט לא ירשה להזמין את העדה לעדות נוספת אלא אם שוכנע שיש בהזמנתה כדי להשפיע על תוצאות המשפט ושהדבר דרוש" מנימוקים מיוחדים. מדוע הדבר הזה הוא נגד כל הפרקליטים ונגד לשכת עורכי הדין? עד כדי כך מאיימים שמביאים את המורא על העדה? אולם, יש בכל דבר צמצום זכויות מצד מליות שאיש לא היה נאשם בזמן שהובאה העדות, ואז השופט לא יזמין אותו.

על כל פנים, ההבדל הוא עקרוני בין מה שכתוב בסעיף 110 ובין מה שכתוב בסעיף 106. בסעיף 110 כתוב ששופט צריך להתחשב בעובדה שלנאשם לא הייתה אפשרות לחקור את העדה. אבל כאן אני אומר "שהעדות תיגבה בפני הנאשם או מי שעשוי להיות נאשם", כאן הייתי אומר "זולת אם מטעמים שירשמו, אלא אם נתנה לבא כוחו אפשרות להיות נוכח בזמן החקירה." זה לגבי סעיף קטן (ב).

לגבי סעיף קטן (ג) - כאן הייתי כותב

הכל באופן פוזיטיבי. כלומר, "עדות שנגבתה לפי סעיף זה דינה כדין עדות שנבתה במהלך המשפט, ובית המשפט רשאי להזמין את העדה לעדות נוספת אלא אם שוכנע שיש בהזמנתה כדי להשפיע על תוצאות המשפט ושהדבר דרוש בשל אחד מאלה"... לדעתי, יש כאן איסור במלים "אלא אם שוכנע שיש אשם". השאלה היא, אם אתה לא מקפח בצורה מהותית את זכויותיו של בן אדם שהוא בחזקת זכאי, ואני לא רוצה עכשיו לגשת לענין זה שזה פשע ושכל החברה רוצה ללחום נגד זה, אבל להשיג את זה בדרכים פסולות - לזה אני מתנגד. לדעתי, זו אחת מהדרכים הפסולות. הזכויות של האדם להגנה חייבות להיות מובטחות, ולצד עושים כאן ההיפך. יש כאן משום ניצול ההרגשה הטבעית של הציבור.

היו"ר ב.צ. קשת:

אנו נפסיק בזה את הדיון בחוק.
יש עוד כמה חברים שנרשמו - בארי, ידיד
ושיינמן. אנו נמשיך לדון בחוק זה ב-28.4.74, בשעה 11.00.
אני מודה לאורחים.

(המוזמנים עוזבים את הישיבה)

ב. חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס.5).
תשל"ד-1974.

היו"ר ב.צ. קשת:

בישיבה שבה דנו בחוק הנוער נחקבלו
שתי ג'רסות באותו מספר קולות, וכך
העברנו אותן למליאת הכנסת, ביחד עם ההסתייגות שהיתה בזה. ואז
החליטה מליאת הכנסת להעביר את זה שוב לוועדת השירותים הציבוריים
על מנת לקבל החלטה של רוב או מעוט בעניין זה.
אנחנו לא נחזור לוויכוח. הכל ברור.

ג'רסה א' אמרה: "רופא המטפל בקטין
שנפגע בבריאותו הגופנית או הנפשית ויש לו יסוד להניח כי הפגיעה
נגרמה בידי האחראי על הקטין או משום שהאחראי על הקטין אינו מסוגל
לטפל בו או להשגיח עליו או מזניח את הטיפול או ההשגחה, ימסור על כך
לפקיד הסעד"
ג'רסה ב' אמרה: "רופא או אחות,
המטפלים בקטין שנפגע בבריאותו הגופנית או הנפשית ויש להם יסוד סביר
להניח כי הפגיעה נגרמה בידי האחראי על הקטין או משום שהאחראי על
הקטין אינו מסוגל לטפל בו או להשגיח עליו או מזניח את הטיפול או
ההשגחה, ימסרו על כך לפקיד הסעד."

השאלה היא, האם החובה חלה על הרופא,
או האם החובה חלה על הרופא והאחות, או כפי שאמרת ההסתייגות - בנוסף
לרופא ואחות שיהיו עוד גורמים? - זו השאלה שעומדת בפנינו להכרעה.
מאחר וההסתייגות לא קבלה מספיק קולות,
הרי שהיא לא ג'רסה, כך שעלינו להכריע אם החובה חלה על רופא, או על
הרופא והאחות.

ה צ ב ע ה

בעד ג'רסה א' - שהחובה חלה על הרופא בלבד - 5

ה צ ב ע ה

בעד ג'רסה א' - 6

בעד ג'רסה ב' - 3

ג'רסה א' - נ ת ק ב ל ה

היו"ר ב.צ. קשת:

גם יושבת ראש הוועדה - חייקה גרוסמן -
היתה בעד הגירסה ב', והיא הרחיקה לכת
בגירסתה. על כל פנים, אנחנו רושמים שתי הסתייגויות - א) שחובת ההודעה
תהיה גם על רופא וגם על אחות; ב) ההסתייגות כפי שהיא מוצעת פה ע"י
חברי הוועדה גרוסמן, גז, אולמרט ושמעוני.

הסתייגותו של ח"כ בארי בעינה נשארת.

חודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה הסתיימה בשעה 12,30.